

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1., 17.

Izhaja vsak dan, izven-
redne in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošli prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 „ — „
četrt : 6 „ 50 „
mesec : 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 „ — „
četrt : 5 „ 50 „
mesec : 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 88.

V Ljubljani, v četrtek 18. aprila 1901.

Letnik XXIX.

Št. Štefanski poboj pred sodiščem.

Iz Velikovca, 15. aprila.

Dne 21. marca vršila se je tukaj sodnijska obravnava o volivnem poboj v Št. Štefanu pri Trušnjah. Mislilo se je splošno, da bode obravnava v Celovcu, toda državno pravdnštvo je smatralo celo stvar za premalenkostno in jo je odstopilo velikovski sodnji. Čeravno sta dala p. d. Kovač in po dom. Pušl gospodu dr. Krautu v Celovcu pooblastilo in je to pooblastilo ležalo v kazenskem aktu, vendar tukajšnja sodnja ni spoznala za potrebno, dr. Krautu naznaniti dan obravnave.

Kako se je vršila obravnava? Gospod adjunkt Thurn prebral je prvotni zapisnik, prvotno zaslišanje pa je vodil adjunkt, ki pa ne zna nič slovenski in kateremu je moral izpovedi našincev tolmačiti pisar, ki nikakor ni izprašan za tak posel. Gosp. Thurn je vprašal vsakega, ki je bil prisoten, ali ostane pri svoji prvi izpovedi. Našinci in njih priče, kar jih je bilo pričujočih, so potrdili svoje prvotne izjave ter odločno oporekali očitani nasprotnikov. Prostodušno označili so tako postopanje kot laž. Nasprotniki so večinoma potrdili svoje prvotne izpovedi, toda v vsem se njih izjave niso strinjale s tem, kar so prvokrat napovedali. Za našince je dalje govorila okoliščina, da se je poboj vršil na kraju, skozi kateri je vodila našince pot na njih dom. Nasprotnikov pot na njih dom pa je držala ravno na nasprotno stran! Dalje se je prečitelo poročilo orožnikov, iz katerega ni bilo kaj novega povzeti, in zdravniško spričevalo o ranjenicah.

Kdo si je stal nasproti? Našinci, obče splošno, od katerih je bil le eden v prejšnjih letih kaznovan 48 ur po § 411. Nasprotniki, večinoma vsi že kaznovani, nekateri že po dvakrat, čeravno vsi še mladi. Policijska spričevala od nobenega nasprotnikov niso mogla kaj ugodnega poročati, pač pa o več nasprotnikov nikakor niso bila lažska. Nasprotniki so bili ob enem obtoženci in priče eden drugemu!

Našincem se ni verjelo. Če bi zdravniška spričevala ne govorila o njih poškodbah, se bi mogoče še te utajile! Pri izjavah nasprotnikov pa je čutil sodnik potrebo, se izraziti, da ni nobenega vzroka, da bi se jim ne verjelo, in da ni misliti, da bi lagali.

Prav piše neki nemški list: »Skrajni čas je, da se kmalu pravo začne predavati na katoliški visoki šoli, drugače bodo prihodnji juristi kot dogmo (neovržno resnico) proglasili stavek: Ljudje se delijo v dve vrsti: v take, ki tepejo, in v take, ki bodo tepeni. Če se pa poslednji ne pustijo tepeti, bodo kaznovani.

Konec obravnave je bila jednaka obsodba našincev, od katerih so dobili nekateri prav hude poškodbe, in nasprotnikov. Zoper izdano razsodbo velikovskega sodnika se je vložil od naših vzklic na deželno sodnijo. Nasprotniki so kazni takoj sprejeli; našincem je sodnik prigovarjal, naj kazni prevzamejo, a tega niso storili.

Omenim naj le še sledeče: Sodnik po končani obravnavi naznanil, da imajo tri dni časa za pritožbe. Obravnava se je vršila v četrtek 21. marca. Določeni trije dnevi so bili tedaj: petek, sobota in nedelja. Eden našincev vpraša, ali lahko pridejo v nedeljo, da vložijo pritožbo. Na to sodnik ni dal odgovora ter je prepustil odgovor pisarju, ki

je v navzočnosti sodnika ljudem rekel, naj ne pridejo v nedeljo, ampak v ponedeljek 25. marca.

„Golaž“ pred dobrolskim sodiščem.

Iz Dobrlevasi (Koroško), 15. apr.

Dne 3. aprila se je vršila pred okrožno sodnijo v Dobrlevasi sledeča obravnava: Tožil je dobrolski nadučit. A. Dreó; tožena je bila kmetica Apol. Matevžič iz Lovank radi razžaljenja časti; sodnik je bil svetovalec Majer. Nadučitelj A. Dreó je tožil kmetico Matevžič, češ, da je ta govorila, da je on (Dreó) v šoli učil otroke, da se 3. zakrament imenuje „golaž“.

Obtožena Matevžič pravi, da je ono govorila, ter pripoveduje: V ponedeljek dne 11. sušca pride moje 6letno dekle iz šole ter mi pravi, da zdaj drugače zna sedem zakramentov, kakor se je doma učila. Mati vpraša: „Kako pa?“ Dekle odgovori: „1. sv. krst, 2. sv. birma, 3. golaž, 4. sv. pokora“ itd. — Na vprašanje, kdo jo je tako učil, odgovori deklica, da učitelj. — Dne 12. sušca je obtožena vprašala 7letno Ano Vovk, ali so učitelj res tako učili, in ta odgovori: „ja“. Dne 12. sušca je to pripovedovala Rudolfinji in dan navrh Lipicu, ker so jo vpraševali, kaj je deklica govorila.

Tožnik A. Dreó, 54 let star: „Sam ne vem o stvari, pripovedoval mi je o nji učitelj Jos. Koberer. Kakor kaže tedenska knjiga, sem od 2. do 9. marca razkladal številko sedem in sem med drugim otroke tudi vprašal: koliko dnevov ima teden, in koliko je zakramentov. Vprašal sem tudi, kdo jih more naštet. Oglasil se je učenec Jan. Laznik iz Lovank in je naštel 7 zakramentov. Opomnil nisem dalje ničesar in se nisem dalje bavil z zakramenti, ker je to stvar kateheta. Ne verjamem, da je to rekla deklica; po mojem je to od te ženske izmišljena laž.“ Tožitelj zahteva, da se obtoženka kaznuje.

Priči Fr. Lipic in Lucija Rudolf pri-sežeta.

Priča Fr. Lipic p. d. Vižar v Lovankah, star 40 let: „Dne 15. marca sem slišal od Lucije Rudolf, da je tožitelj (Dreó) otroke v šoli učil tako, da se imenuje 3. zakrament golaž. Ko sem dan pozneje predpoludnem srečal Apolonijo Matevžič pred njeno hišo, sem jo vprašal, kako je njena deklica rekla, da so učitelj v šoli učili 7 zakramentov. Na to je odgovorila obtožena: Tožnik je rekel, 3. zakrament je golaž. Ona tega ni verjela ter je vprašala Zabejevo hčer (Ano Vovk), ki ji je to potrdila. Opomniti moram še, da mi je, ko sem to pravil doma, moja žena rekla, da je tudi moj sin doma pripovedoval, da je tožitelj (Dreó) drugače učil 7 zakramentov kot kaplan, toda povedati ni mogel, kako.

Nadučitelj Dreó opomni: Lipic je to dne 17. marca pripovedoval kmetom in on (Dreó) je slišal od Šac-a, da je Lipic baje rekel: Moj fant pa nič ne vé o tem; to je le pripovedovala Vogličeva deklica. — Ker je priča dne 17. marca v Dobrlevasi pripovedoval, da sem zakramente učil tako, sem jaz pričo vprašal in Lipic mi je rekel, da je to slišal od obtožene, in ne od svojega fanta. Ko je nekaj dni pozneje priča Lipic bil o tem vprašan od učitelja Koberer, rekel je priča zopet, da je njegov fant pač dejal, da je on (Dreó) zakramente drugače učil nego g. kaplan; ni vedel pa kako

in rekel je samo, da se o golažu ni govorilo.

Priča Lipic pripomni, da je učitelju Kobererju samo rekel, da je njegov fant, ko je prišel domov, pripovedoval, da je gosp. Dreó zakramente drugače učil kakor kaplan; vendar pa ni mogel povedati kako, ker je to pozabil. Ko sem potem zvečer fanta vprašal, ali je tožnik (Dreó) rabil besedo „golaž“, je fant odgovoril: „ja, glih tako so rekli!“ Rekel je tudi, da je učenec Laznik naštel zakramente tako, kot je tožnik hotel imeti. Tožitelj je priči nasproti rekel, da besede golaž ni rabil, marveč samo besedo pokora.

Priča Lucija Rudolf, 53 let stara, posestnica v Lovankah: Dne 12. marca sem prišla k Voglički in ta mi pravi: Kaj pa kaj misliš, Dreó so pa 7 zakramentov v šoli učili, pa so rekli, da je tretji zakrament golaž. Jaz sem se prestrašila in rekla: Kam pa bomo prišli! Domu gredé sem vprašala Janeza Laznika, ali je to res, in tudi on reče: ja! — Dan pozneje je Rudolfin sin (učenec 4. razreda) vprašal učenca 1. razreda, Bernarda Heselja, kako je tožitelj (Dreó) učil 7 zakramentov. Ta je potem po šoli doma pripovedoval, da je tožitelj tretji zakrament imenoval golaž. Ko sem 19. marca prišla z obtoženo vkup, sta njena hči in Ana Vovk vse to vnovič potrdili.

Tožitelj Dreó vzdržuje svojo obtožbo in zahteva, da se zaslišijo otroci prvega razreda. — Obtožena Matevžič zahteva, da se zasliši njena hči. Sodnik odkloni obadva predloga.

Nato razglasil sodnik razsodbo, da je Matevžič obsojena na sedem dni zapor! — Matevžič takoj naznanil priziv in zahteva prepis razsodbe. Govorilo bo torej tudi še dež. sodišče v Celovcu.

Bavili se bomo s to zadevo še obširneje.

Državni zbor.

Dunaj, 17. aprila.

Osemurno delo v rudnikih.

Danes je soc. politični odsek dopoldne in popoldne nadaljeval razpravo o predlogih gledé znižanja delavne dobe v rudnikih.

Posl. Schuhmeier je zopet odločno zagovarjal Cingrov predlog za osemurno delo, ki naj se vpelje v rudnikih tri mesece po uveljavljenem zakonu.

Posl. Stein tudi priporoča ta predlog, v kolikor se tiče delavcev pod zemljo, odločno pa ugovarja, da bi ta določba veljala tudi za delavce zunaj jam.

Posl. Axmann zagovarja Schoiswohllov posredovalni predlog, naj se za prehodno dobo treh let zakonito določi deveturna delavna doba, potem pa osemurna z določeni izjemami iz tehničnih in gospodarskih vzrokov.

Posl. Roškowski in Wilhelm se izjavita za Schoiswohllov predlog.

Posl. Holstein pobija skrajšanje delavne dobe sploh, češ, da industrija že sedaj propada v Avstriji vsled velike vnane konkurence.

Odgovarjala sta mu Schuhmeier in Axmann, češ, da so razni drugi vzroki, ki ovirajo razvoj avstrijske industrije, in da je na dnevnem redu vprašanje o delavcih v

rudnikih, pod zemljo, a ne o delavcih pri industriji sploh.

Posl. dr. Kolischer zagovarja z vsem ognjem svoj predlog za deveturno delo.

V popoldanski seji je prvi govoril poslanec dr. Žitnik, ki je rekel mej drugim: Vem, da bodo moje besede zadele hud odpor pri večini odsekovih članov. Toda to me ne straši, da ne bi ob kratkem utemeljil svojega in svojih tovarišev mnenja o tem vprašanju. Mene pač nihče ne more prištevati soc. demokratom, in vendar hočemo glasovati za osemurno delo v rudnikih sploh. K temu nas ne sili agitacija gotovih kričadev, ki se ponašajo s patentovanim prijateljstvom do delavstva, ampak dejanske razmere, oziri na zdravje in mnoge nevarnosti delavcev pod zemljo. Bilo bi neskomno, predrzno, ko bi hotel tukaj v odseku predavati o delavskem vprašanju sploh in v rudnikih posebe.

To vprašanje je na dnevnem redu že nekaj desetletij v javnosti sploh, pri nas in vseh industrijskih državah. Jako bogato je tudi strokovno slovstvo, ki se temeljito bavi s tem vprašanjem. V raznih zastopih so dolgotrajne in stvarne razprave pojasnile splošno delavsko vprašanje. Kdor se je pečal s tem vprašanjem, ima danes že gotovo mnenje, trdno prepričanje. In to je, da je načelna zahteva osemurnega dela v jamah, naglašam, v jamah, globoko pod zemljo, v nezdravem zraku, v vedni nevarnosti, opravičena. Odločno pa bi moral ugovarjati, ko bi se ta določba skušala razširiti na delavce sploh, torej tudi na poljedelske delavce, kakor to poskuša soc. demokratska stranka. (Schuhmeier ugovarja.) Da, so soc. demokratski agitatorji, ki so nepoznaoč razmere ali pa z namenom vrgli glasilko osemurnega dela tudi na kmete. Za božjo voljo, oglejte si razmere na kmetih. Pred očmi imam seveda v prvi vrsti naše kranjske kmete, ki so od leta do leta, od dneva do dneva večji reveži. Jaz sem odkritosrčen prijatelj vsakega delavca. Toda javno izpovem, da je marsikateri delavec v rudnikih in tovarnah gospod v primeri z našim kmetom. Delavci imajo določeno plačo, s katero razpolaga po svoji volji, dočim večina naših malih kmetov dela od jutra do mraka, od spomladi do konca zime, in plače njegove so vedne skrb, žalost in vsako leto večji dolgovi.

Sedaj pa naj se določi, da sme hlapec ali dekla delati le osem ur na dan! Mej delom na polju in delom v jami pod zemljo je razloček, kakor mej jasnim solncem in temno nočjo. Ob košnji in žetvi morajo kmetje z delavci ob prvem svitu na delo do trdne noči, dočim po zimi marsikje oblegajo gorke peči. Saj že dandanes kmet težko dobi marljive posle. Ko pa bi obveljala soc. demokratska zahteva, potem bi moral zadnji kmet prodati svoje zemljišče ali pa je pustiti v puščo. Zato odločno protestujem proti tej agitaciji (pritrdjevanje), ki seje nezadovoljnost med kmetiški stan. Pridni posli so pri poštenih gospodarjih člani družine tudi ob boleznih. Mi želimo pri tej predlogi, da se delavcem v jamah olajša delo, ker to vprašanje je najbolj pereče, odkar se je v zadnjem stoletju oprostilo gospodarsko življenje vseh zakonitih spon in razvila divja konkurenca. Jaz nočem dalje o tem govoriti, ker gospodarskega liberalizma slabe posledice za človeško družbo, države in delavske stanove so obče znane.

V prejšnjem stoletju že se je iz delavstva

amega razvilo rudarsko pravo in cesar Ferdinand I. je določil v svojem rudarskem redu, da naj delavec v rudniku dela, izvzemši v nedeljo in soboto popoldne, po 8 ur na dan. Osemurno delo je bilo pravilo sploh za nemško rudarsko pravo do prevrata v nilemlem stoletju.

Rudarstvo je sploh toliko časa cvetelo, dokler so zakoni omejevali roparska podjetja posameznih spekulativ in zatiranje delavcev. Ko pa so podzemeljski zakladi postali navadni predmet industrije, pričele so se razvijati sedaj že marsikje neznosne razmere. Ta industrija hoče hitro obogateti, izrabiti sedanost brez ozira na bodočnost z malimi troški v najkrajšem času. In ko so potekli zakladi v posamezne roke, ostanejo delavci sami v bornih kočah brez kruha in varstva za obilo družino. Jaz ne trdim, da to velja za industrijo sploh, ampak za mnoga podjetja, osobito pa za premogokope. Vem, da ta izjava ni vsakomur všeč, a to me ne moti. Kot poslanci, zakonodajalci se ne moremo in ne smemo ozirati na posameznike, ampak na splošno prebivalstvo, da poravnamo, kolikor mogoče, razna nasprotja med delodajalci in delavci. Jaz nisem nasprotnik industrije, nasprotno vem dobro ceniti velikanski pomen industrije za državo in deželo. Jako obžalujem, da ima ravno v moji ožji kranjski domovini industrija tako malo domačih podpornikov. A temu je v prvi vrsti vzrok pomanjkanje domačega kapitala in podjetnega duha. Vsaka stvar ima solnčno in senčno stran, tako tudi industrija, ki je osnovana na nezdravi, spekulativni podlagi. Da pa industrija v Avstriji peša v primeri z nemško industrijo, temu niso vzrok delavske zahteve, ampak nedostadne komunikacije, visoki tarife, visoke davščine, razni slabi izdelki površnega dela in ne v zadnji vrsti trgovske in carinske pogodbe, kakor tudi samovoljno gospodarstvo v ogerski državni polovici.

Moje mnenje je torej, da pošteno delo dobi zakonito varstvo, in osemurno delo v rudnikih pod zemljo je primerno človeški naravi. V istini imamo v rudnikih — ne v številu premogokope — že osemurno delo, kajti le 3200 delavcev dela v rudnikih dalje, nego osem ur. Ker je torej že v navadi, zakaj bi se tudi v zakonu ne določilo. To bi pospešilo delo, povzdignilo veselje do dela in sploh vzbudilo zadovoljnost delavstva. Pred očmi imam delavce v Idriji. Tu je večinoma že osemurno delo, in vendar si delavci žele zakonite določbe. In pride morda kmalu čas, da bode morala vlada z ozirom na strupeni vzduh vsaj za nekatere delavce delo znižati tudi pod osem ur.

To so ob kratkem razlogi, iz katerih glasujem za osemurno delo ne samo v premogokopih, ampak v rudnikih, za delavce pod zemljo sploh. Pripravljen pa sem glasovati tudi za jasno določene izjeme, ki jih vsaj v prehodnem stanju nujno zahtevajo pri posameznih podjetjih dejanske razmere tehnične in gospodarske narave. Glasujem torej za Cingrov predlog, ki pa potrebuje primernih prememb. Ako ta predlog ne obvelja, glasujem za Schoiswohllov posredovalni predlog. Ko pa bi ista predloga, česar pa ne verjamem, ne obveljala, potem nam seveda ne preostane drugega, nego glasovati za Kolischerjev predlog, kajti bolje nekaj nego nič.

Za žitnikom sta govorila še baron Morsey in vladni zastopnik Zechner. Ta je odločno izjavil, da vlada dovoli le deveturno delo in sicer samo za premogokope.

S tem je bila glavna debata končana. Pri glasovanju je bil Cingrov predlog odklonjen z 19 proti 11 glasovom.

Za Schoiswohllov predlog je glasovalo 15 članov, 15 proti. Na to je še načelnik dr. Gross glasoval proti, in tako je bil tudi Schoiswohllov predlog z enim glasom večine odklonjen. Ostal je torej samo še Kolischerjev, oziroma vladni predlog. Dr. Kolischer je zopet prevzel poročilo in jutri zvečer se prične nadrobna razprava.

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. aprila.

Češko-nemška zveza.

Poročilo krakovekega »Czasa« o »perfektni« zvezi mej Čehi in Nemci v držav-

nem zboru je vzbudilo umevno v čeških listih veliko ogorčenje. Praško glasilo mlado-češke stranke odločno izjavlja, da o kaki zvezi ali dogovoru ne more biti govora. Zgodilo se je samo toliko, da imajo v nekaterih gospodarskih vprašanjih Čehi in Nemci iste nazore in interese. Poljakom seveda s tako »alijanco« ni kdove koliko pomagano.

Nadvojvoda Fran Ferdinand, protektor katol. šolskega društva.

Katoliško šolsko društvo za Avstrijo je deležno izrednega odlikovanja. Nj. c. in kr. Visokost prestolonaslednik Fran Ferdinand je, kakor poroča današnja dunajska »Reichspost«, iz lastne inicijative blagovolil prevzeti pokroviteljstvo nad imenovanim društvom, dosedanji protektor, št. hipolitski škof dr. Rössler pa ostane na izrecno željo nadvojvode drugi, duhovni pokrovitelj tega društva. Včeraj popoldne ob 1 uri je vsprejel prestolonaslednik v avdienci načelnika tega društva dr. Schwarza in njegovega namestnika kanonika grofa Lippe, da se mu v ime 46.000 članov broječega društva zahvalita za to izredno odlikovanje in ga prosita nadaljne blagonaklonjenosti. Nato je odgovoril visoki pokrovitelj: »Že dolgo sem z največjim zadovoljstvom zasledoval delovanje katoliškega šolskega društva, čegar patriotičko in versko delavnost priznavam in odobrujem, posebno v dobi protirimskega gibanja, ki je obenem protiaustrijsko gibanje in ki se ne more nikdar zadostno pobijati. Katoliško šolsko društvo naj le dalje deluje v tem smislu, in uverjeno naj bo, da mu ne bom protektor samo po imenu, marveč z vso delavno silo; na razpolago sem društvu pri event. vprašanjih in težokah s svetom in dejanjem«. — Konečno je izjavil visoki protektor, da se sme vse, kar je povedal predsedstvu, objaviti v javnih listih. — Kat. Avstrija bo z največjim veseljem pozdravila to novico. Veselje bo pa še tem večje, ker je od tako visoke strani priznana potreba katoliških šolskih društev in obsojena ostudna protirimska, oziroma protiavstrijska gonja. Seveda je pričakovati zbog te izjave nastopa »velenemskih« neodrešencev, ki bodo v časopisju in morda že danes v zbornici radi tega rohneli nad vlado in zahtevali pojasnil.

Dopolnilna volitev mesto Klofača.

Poročali smo, da je vlada odredila v okraju Smichov-Kladno dopolnilno volitev na 30. aprila z dosedanjimi volivnimi možmi, katerih mandati so veljavni 90 dnij. To pa socijalnim demokratom ni všeč in pravijo, da je vlada s tem kršila ustavno določbo. Volitev se je namreč vršila 3. januarja, mandat je pa Klofač odložil 2. aprila, torej ravno 90. dan, s katerim poteka doba volivnih mož. Ako torej vlada razpisuje volitev na 30. aprila, je to 28 dnij nad postavno dobo in je tedaj treba nove volitve volivnih mož. — Soc. demokratje očitajo vladi, da je storila ta korak na ljubo Čehom, in pravijo, da o tem kršenju pol. pravic ne bo razsojal niti parlament, ne pl. dr. Koerber in ne »Nar. Listy«, marveč državno sodišče. — Radovedni smo, kdo bo zmagal.

Jubilej ruskega državnega zbora.

Ruski državni zastop, ki pa seveda ni desti podoben enakim zastopom v ustavnih državah, obhaja s carjevim dovoljenjem stoletnico svojega obstanka. Ustanovljen je bil namreč leta 1801, a je seveda sedaj mnogostransko reorganizovan. Sedaj mu pristoji naloga, da preskuša razne zakonske načrte, izvzemši one, ki jih sestavljajo ministri sami v sporazumu s carjem, in teh seveda ni malo. Člane v državni svet imenuje car sam; pripadajo mu ex officio tudi vsi ministri. Od leta 1881 sem mu je predsednik veliki knez Mihael Nikolajevič.

Francija in njeni prijatelji.

Znano je, da je rimska stolica skoro mej vsemi krščanskimi državami izkazovala Franciji posebno v zadnji dobi največ naklonjenosti in z veliko skrbjo zasledovala vse pojave v njenem ozemlju. Poleg te je pa imela Francija največjo prijateljico v Rusiji, s katero je le po naklonjenosti ruskega carja sklenila dvoezvezo. Teh prednostij in dobrot pa francoska framsonska vlada ne zna ceniti. Prijaznost napram Rimu plačuje

z gonjo proti redovništvu, napram Rusiji pa z nekakim koketovanjem z Italijo. To priznava tudi francoska lista »Libre Parole« in »Gaulois«. Prvi piše: Leon XIII. se ne bo zadovoljil samo s svarilom, marveč bo prišel v slučaju potrebe z dejanji. V njegovem okolišču se zagotavlja, da je sklenil odpovzati nuncijs v Parizu, ko bi senat pritrdil društvenemu zakonu. Kajpada se bo tudi jelo misliti na — protektorat. — »Gaulois« pa pravi, da sta ruski car in papež opori francoske republike v evropskem koncertu. Pred nekaj tedni je dobila Francija opomin iz prijateljske Rusije in sedaj svari tudi papež. To bo imelo morda še resne posledice.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 18. aprila.

Osebnosti. Umrl je v Ribnici cand. jur. gosp. Jožef Zotter. — Premiščeni so davkarji g. Franc Predalič iz Črnomlja v Logatec, g. Jožef Ferlič iz Logatca v Višnjogoro in g. Kamilo Murgelj iz Višnjegore v Ribnico.

Javno predavanje. Včeraj je predaval v »Katoliškem Domu« dr. Evgen Lampe o unijastvu. Načrtal je zgodovino carigradskega in ruskega razkola ter pokazal, kako potrebno je unijastvo, da se olajša razkolnikom zedinjenje s katoliško cerkvijo. Želeli je, da se unija razširi med slovanskimi razkolniki in da premaga predsodke proti Rimu, ki jih goji razkol. Drugo vprašanje pa je, ali je agitacija za unijastvo med katoliškimi Slovenci umestna. Namunije ni treba, ker smo že itak unirani, združeni z Rimom. Če bi se sedaj vsilili Slovenci v unijastvo, bi stopili le za korak proč od središča, kar nikakor ne ustreza katoliškemu načelom. Tudi glede verskih vaj bi bilo le nazadovanje, če bi stopili v unijastvo. Duhovni celibat je velika prednost, ki je unijastvo nima, in tudi gmotne žrtve pri prestopu bi bile velike, ker bi bilo treba zidati nove cerkve in nova župnišča. Sploh je pa vsa agitacija brezuspešna, ker Rim prestopa v drugi obred iz zgolj političnih razlogov ne pripušča. — Prihodnje predavanje bo v sredo, 24. aprila. Predaval bo g. dr. I. Ev. Krek o alkoholizmu.

Novi slovenski inženjerji. Absolvirani slušatelji dunajske tehnike, gospodje Jaroslav Förster, Makso Klodič plem. Sabladoski in Rudolf Zajc so dovršili dne 14. in 15. t. mes. drugi državni izpit (praktični in teoretični) ter postali inženjerji. Živelj novi slovenski inženjerji!

Prestolonaslednik na Štajerskem. Iz Kapele na Spodnjem Štajerskem se poroča, da je danes prišel tja nadvojvoda Fran Ferdinand. Udeležil se bode lova na divje peteline.

Poroka. V torek se je poročil v Zagrebu v cerkvi sv. Katarine gospod dr. Svetimir Korporič z gospodično Dragico Topolščak, učiteljico v Hlebinama. Sveti čin je izvršil vseučiliški prof. velč. g. dr. Bauer. Kakor je mnogim našim čitaljem znano, se je g. dr. Svetimir Korporič s posebno vnemo lotil proučavanja narodnega gospodarstva, ter je v ta namen prišel tudi v Ljubljano, proučavat našo gospodarsko organizacijo. Spoštovanemu hrvatskemu rodoljubi ob njegovem koraku v sv. zakon tudi mi prav od srca kličemo: Bilo sretno!

Slovenski mecen in hrvatski kipar. V izložbi Sachsove trgovine v namestništvu ulici na Reki je bil te dni razstavljen doprsen marmornat kip mlade Hercegovke v krasni narodni noši, katerega je izdelal slavni hrvatski kipar Rendič. Kip je kupil slovenski mecen milijonar gosp. Josip Gorup.

Desetletnico je v nedeljo 14. t. m. obhajalo vrlo prostovoljno gasilno društvo v Žireh. Podrobno poročilo o tem lepem, pomembnem slavlju priobčimo jutri.

Strela ubila je v Št. Petru v Savinjski dolini Jožefa Gerličovega, pečarskega učenca. Strela je udarila v delavnico in zadel učenca v glavo. Gerliča in jednega hlapca je strela tako osmodila, da se dvomi, ako bosta okrevala.

Vojaški nabor v Stičini se je vršil 16. t. m. ter je bilo od 161 mladeničev potrjenih skupno 42 mladeničev, od katerih jih pride 16 v nadomestno reservo.

Strela je udarila v torek popoldne v staro hišo deželnega poslanca gospoda Fr. Košaka na Grosupljem. Poslopje je popolnoma pogorelo. Pod streho so vedrili trije delavci, jeden je obležal nezavesten od strele omamljen, pa bo okrevljal. Nevarnost za bližnja poslopja je bila velika, vendar se je združenim močem posrečilo ogenj omejiti. Zlasti dva navzoča vojaka žrebčarja sta neutrudno gasila. Tudi vrla šmarska požarna bramba je prihitela koj na pomoč. Poslopje je bilo zavarovano.

Ljubljanske novice. Tat s finim okusom je počastil na neviden način gostilno »Pri lipi«. Ukral je iz kurnika najbolj tolsto kokoš. Ker se taka pečenka mora dobro zamočiti, vzel je seboj cel »štefan« vina. »Pri lipi« imajo dobro pivo, zato je le čuda, da ni vzel seboj še celega sodčka pive. — Najden pes. Zgubil je nekdo dva do tri mesece starega rujavkastega in belkastega psa. Pes se sedaj nahaja v Krakovskih ulicah št. 10. — Sprememba v ljubljanskih gostilnah. Gostilno pri Ferlincu prevzame s 1. majem g. Križ, Hafnerjevo restavracijo prevzame zopet gosp. Hafner, gosp. Lorbek pa pojde v »hotel pri južnem kolodvoru«. Restavracijo na južnem kolodvoru prevzame sin g. Hafnerja, dosedaj gostilničar na kolodvoru v Divači. — Policijska prijava je po policijskem listu zasledovanega metlarja Štefana Žagarja ter ga izročila sodišču. — Tatvina pri Drogeniku. Lenka Pibernik iz Posavja je danes pri Drogeniku v Miklavčevi filijalki v Medenih ulicah ukradla 60 m dolg kos kotenine. Po izvršenem delu je šla k Ferlincu, kjer je pustila kotenino in šla nazaj — krast. Ukradla je zopet kos sukna. Neka ženska jo je zapazila. Lenka Pibernik je zbežala, a policija ji je bila takoj za petami. Nič ni pomagalo, da se je hotela skriti v cerkev. — Zastrupil se je v Ljubljani nek vojak, katerega so pripeljali v bolnico. Imena se ne ve.

Celovška mestna godba na potovanju. Celovski mestni muzikantje so postali silno slavoželjni. Dne 21. t. m. nastopi celovška mestna godba »umetniško potovanje« v — Maribor, Celje in Ptuj.

Dvoboj v Sevnici. Predvčeršnjim se je vršil v Sevnici ob 6. uri zjutraj dvoboj na pištole mej nadporočnikom Sch. iz Ljubljane in poročnikom B. iz Zagreba. Sch. je dobil strel v levo roko.

Prostovoljno razpustila se je podružnica nemškega »Schulvereina« v Št. Lovrencu nad Mariborom.

Nov sneg. V Ratečah na Gorenjskem smo dobili 16. t. m. nov sneg, ki je zapadel bližnjo okolico 10 cm. debelo. Toplomer kaže 2 stopinji R pod ničlo, torej prava božična zima. Tudi starega snega imamo še velike kupe. Radi bi postregli z njim ali z ledom, toda od nobene strani nikakega vprašanja.

Z Dobrove, se nam piše z dne 17. aprila: (Nevihta.) Včeraj popoldne krog 5. ure je tukaj okoli Dobrove divjala prava nevihta. Gromelo in treskalo je tako, da je bilo človeka kar groza. Usula se je bila gosta kot grah debela sodra. Pod smreko je strela užgala Možinov kozolec, ki je pogorel; škoda je 300 K, zavarovan ni bil. Ravno v tej vasi je pri Dobravecu strela tik kozolca razklala staro hrubevo drevo, pri Naspretu udarila v črešnjo tam blizu poslopij, a pri Kancu pa vdarila v dimnik na hiši. Sv. Elija pričel je letos svojo kano-nado zares prav zgodaj in z vso silo.

Strela in liberalni župan. V torek popoldne okoli 4. ure je udarila strela v Jankovičevo hišo v Mateni izanske fare. Ljudje so takoj prihiteli in gasili, vendar je šlo delo počasi od rok, ker je bila brizgalnica potrta, radi tega so tudi dali ljudje duška nejevolji zoper sedanjega župana Jožefa Škrjanca, ki tako opravlja svoj posel, da niti brizgalne popraviti ne da. Ni čuda, saj ima toliko potov na Studencu, kjer se je zavezal z ondotnimi liberalci, kateri so ga zato že dvakrat volili v krajni šolski svet. — Mož jih je na pogorišču toliko slišal, da jo je odkuril domov. Matenčani pa so potegnili slamnato streho na tla in omejili ogenj.

Zdravje v Ljubljani. Od 7. do 13. aprila bilo je 23 novorojenih, 1 mrtvorjen, 30 jih je umrlo, med njimi 7 za jetiko, 3 za vnetjem soplinskih organov, 2 vled mrtvo-

uda, 1 vsled nezgode, 17 za različnimi boleznimi, med njimi 17 tujcev, 22 iz zavodov; za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: 4 za škrlatnico, 3 za vrtico, 3 za noricami, 1 za ušesom.

Zadržna tiskarna v Ljubljani je proglasila začasno »Narodnega Gospodarja« za svoje glasilo.

Z Dolenjskega. Danes, 16. aprila so se silno sprijeli nasprotni si vetrovi. In ob 5. pop. je začela sodra, dež, sneg in neprenehoma ob gromu in viharju lije. Ljudje imajo toliko dela, pa ne morejo naprej. Tako vreme je pač najprikladnejše, da pridno prebiramo časnike, ki jih dobivamo, bodi si, da se nam jih vsiljuje, ali pa jih redno plačamo. Rodoljub se je naveličal biti vsiljiv. Jeden »samec«, oziroma »samica« prihaja v naše podgorje, ne vstraši se bralec, pod imenom »Deutsche Wacht«. Naročnik je istega imena, kakor narodnonapredni g. poslanec Dolenjskih mest, tam gori v Beču. Čudno, kaj ne, gospod, urednik! Ko bi prihajal Narod, ali Rodoljub, bi se človek toliko ne čudil, ker je plevel na domači njivi, toda — »Deutsche Wacht«? Živeli dolenski germani.

»Sadovi klerikalne vzgoje«. Pod tem naslovom prinaša »Arb. Zeitg.« neko vest, katero bržkone ponatisne tudi glasilo slov. »intelligence«. Tu pripoveduje v »Leipz. Volksz.« neki bivši častnik, da izmed 50 bavarskih rekrutov velika večina ni vedela povedati imena nemškega cesarja, kdo je bil Bismarck, katero je glavno mesto Bavarske, ter da na vprašanje, katero je glavno mesto Francije, sploh ni dobil odgovora, akoravno je počastil s tem vprašanjem inteligentne. Vsi rekruti brez razločka so pa vedeli povedati ime glavarja katol. cerkve in mnogi tudi ime njegovega prednika. — S tem hočejo liberalni in soc. dem. listi zadati brco katolikom, v resnici so pa dokazali, da so ravno učitelji verouka v polni meri storili svojo dolžnost.

Obsojeni stariši. V Dornbergu je umrla po zimi vsled opeklin deklica starišev Jos. in Ant. Mozetič. Sodišče je obsodilo obupane stariše radi nepazljivosti na 8 dni zapora. Žena Mozetičeva je radi tega tako obolela, da so jo morali prepeljati v bolnico, mož je pa ves iz sebe.

Delavski nemiri. V ogerskem premo-govniku v Zg. Gločki se je minulo nedeljo pojavil hud razpor med kranjskimi in mažarskimi delavci. Do 1500 delavcev, oboroženih z noži in samokresi, se je udeleževalo boja. Udrli so tudi v hiše nasprotnikov in povzročili veliko opustošenje. Slovenski delavci, ki so bili izzvani, so morali večinoma ostaviti delo. Vladni organi skušajo utajiti ta za Mažare maločastni dogodek.

Učiteljska beda. Iz Budjejevic se javlja, da se je v Sobieslavu obesil učitelj, ker z malo plačo ni mogel preživiti svoje rodovine, obstoječe iz sedmih nepreskrbljenih otrok.

Zdravniki stavkajo. Monakovskim in nürnbergskim zdravnikom so se sedaj pridružili tudi zdravniki bolniških blagajnic v Lipskem. 140 zdravnikov bolniške blagajne v Lipskem stavka, ker je vodstvo bolniške blagajne hotelo zdravnikom znižati zdravniško nagrado.

Nemški prestolonaslednik glasbenik. Berolinski listi javljajo, da je nemški prestolonaslednik dogotovil neko kompozicijo za vijolino. Ako je zdravim ušesom sploh mogoče to kompozicijo poslušati, tega listi ne povedo.

Povodenj v gledališču. V gledališču v Starem Budimu je pred predstavo počila velika cev vodovoda in voda se je ulila v zasedeni parter. Ljudje so bežali iz gledališča. Pravijo, da je v mokroti mnogo obiskovalcev gledališča dobilo nahod. Gledališče je zaprto, da se dovrše potrebne poprave.

Morilca stotnika Bartscha so včeraj aretovali v Pekinu. Morilec je Kitajec Howan s pravo zločinsko fiziognomijo. Morilec je svoje dejanje ne le priznal, ampak se celo z dejanjem baha. Howan trdi, da se mu stotnik Bartsch ni zahvalil na pozdravu in da ga je celo udaril po glavi. Na to je Howan ustrelil na stotnika in zbežal. Stotnik je jeznil nekaj časa za njim, a nakrat se mu je konj spodtaknil in padel je v jarek. Stotnikovega konja je Howan ujel.

Na budimpeštanski univerzi po uradnih mažarskih izkazih ni nobenega Slovaka. V zadnjem semestru je bilo na budimpeštanski univerzi 4335 Mažarov, 325 Nemcev, 85 Rumunov, 88 Srbov, 28 Hrvatov, 10 Rusov in 7 Lahov. Ponavljamo, da je to uradna mažarska statistika.

Zanimiv patologičen slučaj iz Pariza se poroča: Skoro neverojeten patologičen slučaj vzbuja tu pozornost zdravnikov. Neka sedaj 16letna deklica je kot 12letna deklica se s tem »zabavala«, da je pogoltnila več igel. Igle sedaj prodirajo deklici iz kože. Lekarnar, pod čegar nadzorstvom je deklica, ji je potegnil iz kože 120 igel. Deklica se prav dobro počuti.

Hrvatje v Ameriki Število Hrvatov, ki žive v Ameriki, se ceni na 200.000. Njihovo društvo »Narodna hrv. zajednica« ima 10.000 članov.

86letna igralka. Igralko tolike starosti je imelo priliko v Kodanju občudovati občinstvo na odru o priliki neke dobrodelne predstave. 86letna bivša najboljša igralka kraljevega gledališča v Kodanju gospa Phister je tri večere zaporedoma z mladeniško živahnostjo igrala v svojih prvih ulogah ob velikem navdušenju občinstva.

Volilci na Ogorskem po narodnosti. Od 960.000 volilcev na Ogorskem je 587.000 Mažarov in le 373.000 volilcev drugih narodnosti, akoravno štejejo nemške narodnosti več kot polovico prebivalstva. Od nemažarskih volilcev je 115.000 Nemcev, 87.000 Slovakov, 47.000 Srbov, 16.000 Rusinov, 1600 Slovencev in 1400 Lahov. Po stanovih se volilci na Ogorskem razdele: 414.000 volilcev se peča s poljedelstvom, 146.000 je obrtnikov, 168.000 je uradnikov, 72.000 je trgovcev, tovarnarjev in kapitalistov, 37.000 je advokatov, zdravnikov itd. Volilne pravice se poslužuje 68 do 76 odstotkov volilcev.

Vse v Ameriko! Iz New-Yorka se poroča: Potniški parnik severonemškega Lloydja »Grosser Kurfürst« je dospel sem iz Bremna in pripeljal v medkrovju 1954 potnikov. Toliko ljudi naenkrat ni doslej vozil še noben parnik. Pred enajstimi dnevi pa je dospel iste črte parnik »Barbarossa« z 1814 potniki v medkrovju.

Navdušena protialkoholistinja. Mej ameriški ženi pridobiva protialkoholno gibanje odločnih pristašic. O junaških dejanjih Kar. Notion, ki s svojimi prijateljicami ulomi v žganjarne in vse razbije, smo nedavno poročali. To žensko je pa sedaj prekosila 48 letna L. H. Mc. Nease. V svojem protialkoholnem navdušenju je zažgala neki hotel. Seve so žensko zaprli, a v zaporu se kaže silno zadovoljno in je zložila celo pesem o svojem dejanju.

Orjaška plav. Iz Portlanda v Ameriki se poroča: Robertson Raft Co. namerava zgraditi orjaško plav, v katero se bo porabilo 10.000.000 čevljev lesa. Vse to tramovje bo zvezano z močnimi verigami, katerih skupna teža je 1000 ton. To ogromno plav bodo prevlekli na orijent in sicer čez tiho morje.

Društva.

(Družba sv. Cirila in Metoda.) Združena odbora ženske in moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Kranju sta nam poslala sledeče vabilo na koncert, ki ga priredita dne 21. aprila: Dne 28. februarja t. l. so se na poziv vodstva družbe sv. Cirila in Metoda zbrale v Ljubljani odbornice ženskih podružnic te družbe iz vseh slovenskih pokrajin. Povod temu pozivu je bilo skrajno neugodno gnotno stanje, v katerem se nahaja ta naša najkristnejša družba. Navzoče odbornice so se, uvažujoč važnost te družbe, posvetovala, kako odvrniti nevarnost, da bi družba ne bila primorana prenehati svoje delovanje. Kaj bi to pomenilo, vé oni, kateremu so znani boji obmejnih naših bratov proti nasilstvu tujcev - Nemcev, Italijanov. To bi se reklo, tisoče in tisoče slovenskih otrok iztrgati iz rok njih slovenskih roditeljev in jih pahnuti v nenasitno žrelo potujčevanja! Nemili boji v ožji domovini so nas storili pozabljive na trpljenje teh, ob mejah živečih in tujemu pritisku izpostavljenih sobratov — in radi tega so se dohodki naši prekoristni družbi jeli krčiti od leta do leta, od meseca do meseca... Tako ne sme dalje iti. Družba ne sme opešati, nobenega svojih zavodov — nobenega razreda svojih prepotrebnišol ne sme zapreti — nijednega slovenskega otroka ne zavriniti radi pomanj-

kanja prostorov! V to svrhu, mili rojaki, odprimo srce, odprimo roko, pomagajmo z združenimi močmi! V ta namen. pripomoči naši nenadomestni družbi v boljše gnotno stanje — stopata združeni tukajšnji podružnici pred Tebe, slavno občinstvo, nudeč Ti par uric čistega veselja v »koncertu«, ki ga priredita v nedeljo dne 21. aprila t. l. v prostorih »Slovenskega bralnega društva« in »Gorenjskega Sokola«. — Začetek točno ob osmi uri. — Vstopnina 1 krono za osebo, za dijake 50 vinarjev. Glede na dobrodelni namen se preplačila hvaležno sprejmo. — Prostovoljne dobitke za šaljivo loterijo sprejema g. Janko Sajovic. — Prosi se pa p. n. blagohotne darovalce doposlati tiste najpozneje do četrtega dne 18. t. m.

(Občni zbor kolesarskega kluba »Slavec«) vršil se je preteklo soboto v gostilniški sobi pri »Zlati ribi« ob precejšnji udeležbi članov. Zborovalce pozdravil je predsednik kluba gospod Ivan Dražil, ki je v svojem govoru posebno naglašal, da se je kolesarski klub »Slavec« pred leti ustanovil zlasti radi tega, da se člani pevskega društva »Slavec«, kateri so tudi kolesarji, kot taki vedno družijo, goje lepo petje in se med seboj zabavajo. Na to je poročal tajnik gospod A. Jakše o klubovem delovanju in izletih, ki so se vsikdar vrlo obnesli, posebno pa izleta v Celje in v Ribnico. Iz blagajnikovega poročila posnamemo, da je imel klub od svoje ustanovitve do sedaj 225 K 20 h dohodkov ter 105 K 92 h stroškov. Na to vršile so se volitve ter je ves stari odbor vnovič bil izvoljen, in sicer: predsednikom gospod Ivan Dražil, podpredsednikom gosp. Lavoslav Werzak, tainikom g. Artur Jakše, blagajnikom g. Aleksij Gützl, odbornikom g. Fran Ks. Starč, revizorjema pa gg. Janko Kocjan in Edvard Stuchly. — Na predlog raznih članov je mej raznoterostmi sklenil občni zbor z ozirom na to, da se nekaterim članom podpornikom in pevcem-kolesarjem pevskega društva »Slavec«, ki do sedaj še niso pri klubu, omogoči in olajša pristop k istemu, skrečiti vpisnino na 2 K in udnino za podporne člane pevskega društva »Slavec« na mesec po 40 h, za izvršujoče pa po 20 h na mesec. Tudi se priredi letos več manjših in večjih izletov, za katere se bodo določala vedno po dva reditelja. Izleti se bodo članom vedno pravčasno naznanili po okrožnicah in v ljubljanskih dnevnikih.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 18. aprila. (C. B.) Poslanska zbornica. Vložena je bila mej drugimi danes interpelacija nemške ljudske stranke glede poročila »Reichsposte« o protektoratu nadvojvode Frana Ferdinanda nad katol. šolskim društvom. Interpelantje pravijo, da je to društvo bojno društvo radikalne stranke, vsled česar je poročilo povzročilo veliko vznemirjenost. (Živahni heil-klici pri vsenemcih, pohvala na levi.) Ko je še posl. Herzog mej pritrdjevalnim vriščem rohnol proti »protiustavnemu protektoratu«, je izjavil pl. Koerber, da je to korak nadvojvode, o katerem vlada ničesar ne vé, za zasebne izjave nadvojvode napram predsedstvu imenovanega društva pa vlada ne more biti ustavno odgovorna. Ministerski predsednik globoko obžaluje, da se zadeva spravlja v razgovor od strani, ki ne kaže dolžnega spoštovanja. (Viharni mejklici: »Los von Rom«). Poslanec Malik predlaga o tem imensko glasovanje. Predlog je odklonjen s 149 proti 106 glasovom in s tem je zadeva rešena.

Dunaj, 18. aprila. (Državni zbor.) Interpelacija proti protektoratu pravi, da je šol. društvo proti državnemu šolskemu zakonu. S tem, da je nadvojvoda prevzel pokroviteljstvo tega društva, je baje vznemiril (!) prebivalstvo. V tem tiči velika nevarnost za državo in za družbo (!). Interpelanti vprašujejo minist. predsed., jeli storil nadvojvoda ta korak z vednostjo vlade in minist. predsednika, in kaj hoče vlada storiti proti temu? Nemški radikalec Hertzog prebere poročilo iz »Vaterl.« ter v ostrih besedah napada nadvojvodo. Med branjem je katoliška stranka demonstrativno odobraval vsako besedo poročila, ki naglašala namen katoliškega šolskega društva. Herzog sklene: Če je poro-

čilo v »Vaterlandu« in v »Reichsposti« resnično, tako se je zgodilo dejstvo, ki nasprotuje vsem konstitucionalnim pojmom. Posl. Malik ostro napada cesarsko hišo, da se je udala »črni kamarilji«, ter je proti vsem konstitucionalnim običajem posegla v borbo strank. Za to početje ne najde imena. Predsednik da zaradi ostrih izrazov Maliku ukor. Hertzog nadaljuje: Mi vemo, kaj imamo pričakovati od minist. predsednika, če je nadvojvoda storil ta korak z njegovo vednostjo. (Radikalci vpijejo kot besni: »Los von Rom!«) Minist. predsednik odgovarja: Imam čast izjavljati, da o tem sklepu nadvojvode vlada ni imela nobene vednosti in je le njegovo osebno in privatno dejanje. (Kriki od liberalne stranke: Nadvojvoda - prestolonaslednik dela neprevidno, on mora vedeti, kaj stori!) Ministerski predsednik nadaljuje: Obžalujem, da se tu govori o članu cesarske hiše v tonu, ki nikakor ne odgovarja spoštovanju, katero smo dolžni cesarski hiši. (Velik hrup. Katol. poslanci glasno odobravajo te besede.) — Nemškoralikalni predlog je bil odklonjen. Veliko ogorčenost med slovanskimi poslanci je vzbudilo to, da je dr. Tavčar glasoval z nemškimi radikalcii za ta napad na člana cesarske hiše. (Op. uredništva: Tako dela ta mož za korist Ljubljane!)

Dunaj, 19. aprila. Poslanci dr. Šusteršič in tovariši so danes vložili interpelacijo, v kateri se pritožujejo nad postopanjem orožništva ob zadnjih državnozbornskih volitvah na Kranjskem. — Dr. Šusteršič in tovariši so vložili danes nujni predlog, da se da državna pomoč prebivalcem ljubljanskega barja.

Dunaj, 18. aprila. Cesar se danes zvečer poda v Budimpešto, kjer bode 25. t. m. položil baret novima kardinaloma.

Dunaj, 18. aprila. (C. B.) Nemški prestolonaslednik se je odpeljal ob 7. uri 45 min. v Berolin. Na kolodvor ga je spremlil cesar.

Dunaj, 18. aprila. Včerajšnjega protestnega shoda proti napadom na krščansko - socialno stranko in župana dr. Luegerja se je udeležilo na tisoče ljudij. Pred parlamentom in pred uredništvom »Ostdd. Rundschau« je prišlo do demonstracij. Na tisoče ljudij je vpilo: »Pfui Wolf!«

Praga, 18. aprila. »Hlas Nar.« javlja, da bode cesar na svojem potovanju na Češko obiskal tudi grad Konopišt in ondi prebil jeden dopoldan pri nadvojvodi Franu Ferdinandu.

Praga, 18. aprila. Češki narodni socialci kandidujejo na izpraznjeno Klofačevo mesto advokatskega koncipijenta Choca iz Olomuca. Mladonemški kandidat bode baje dr. Engel.

Praga, 18. aprila. Slikar Alfonz Mucha je dobil naročilo, da okraši novo cerkev v Jeruzalemu s freskami. Slikar še letos odpotuje v Jeruzalem.

Lvov, 18. aprila. Poslanec Pastor je izjavil na shodu v Gorlicah, da je poljski klub sklenil odkloniti investicijske predloge, ako vlada ne dá gotovih zagotovil o gradnji vodnih kanalov v Galiciji.

Lvov, 18. aprila. Tukajšnji listi pravijo, da izda cesar kmalu lastno-ročno pismo, s katerim se ustanovi tudi v Lvovu slična umetnostna galerija, kakor v Pragi.

Zofija, 18. aprila. Macedonski kongres se mirno vrši ob navzočnosti nad 100 delegatov, mej njimi celo nekaj uradnikov. Predseduje profesor Michalovsky. Kongres obsoja Avstrijo in Rusijo in pozivlja

bolgarsko vlado, naj štiti macedonsko gibanje.

London, 18. aprila. „Daily Chronicle“ javlja, da pride cesar Viljem začetkom junija v Rim.

Berolin, 18. aprila. V katoliški cerkvi sv. Mihaela se je pripetila eksplozija. Del cerkve je razrušen. Dve osebi ste močno ranjeni.

Pariz, 18. aprila. O potovanju zunanjega ministra Delcasse dne 22. do 27. aprila v Petrograd se poroča, da bode car Nikolaj ministra vsprejel v avdijenci.

Madrid, 18. aprila. Sem je prišla v najstrožjem incognito kraljica Natalija. Stanuje v palači markija Castriello.

Lizbona, 18. aprila. Nuncij je izročil kralju, predno je kralj vsprejel kongregacijske odseke, lastnoročno pismo sv. očeta. Kardinal patrijarh je priobčil papežovo pismo, ki preganjanje kongregacij prepoveduje.

London, 18. aprila. „Daily Express“ prinaša senzacionalno, skoro gotovo izmišljeno vest, da namerava ruski car odstopiti, seobno, ako mu bode carica zopet rodila žensko dete.

London, 18. aprila. Boj v vzhodu Transvala se je pričel. Schalk Burger je sedež vlade premestil v Ermelo, kjer so se sešli z njim Botha, Stein in Dewet. Nekateri angleški listi javljajo, da nameravata Dewet in Stein posnemati Krügerja in zapustiti svojo domovino preko portugalskega ozemlja.

Pretorija, 18. aprila. Generalni guverner Milner se poda na Angleško. Vrnitev v Afriko je odvisna od razvoja stvari. — Iz Heilbronna prihaja vest, da Wessels, o katerem se je trdilo, da ga je dal Dewet ustreliti, še živi. — Burski general Celliers se je ranjen v Warmbadu udal Angležem.

Pekin, 18. aprila. (C. B.) Oni del cesarske palače, v katerem biva general Waldersee, je popolno pogorel. Waldersee se je komaj rešil s skokom skozi okno. Generala Schwarzkoffa pogrešajo; bržkone je zgorel. Razven vojaških papirjev je vse uničeno. Zažgali so bržkone Kitajci.

Pekin, 18. aprila. Kitajski dvor je izjavil japonski vladi, da je kitajskemu cesarju nemogoče vrniti se v Pekin, dokler tujci ne zapuste mesta.

Washington, 18. aprila. Reut. urad ve poročati, da bo zahtevala Francija od Kine odškodnine ne samo zase, marveč za oškodovane katoliške zavode in misijonarje.

Berolin, 18. aprila. Poroča se, da bodo odškodnine od Kine zahtevale: Nemčija 240, Rusija 340, Francoska 260, Angleška in Japonska po 100 milijonov mark. O zahtevah Avstroogrske, Italije, Belgije in Nizozemske še niso znane najnovejše številke.

Pekin, 18. aprila. Liu se je utaboril z 10.000 Kitajci 120 milj od Paotingfu. 5000 nemških in 3000 francoskih vojakov je poslanih proti njemu.

Žitne cene

dné 17. aprila 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 7.82	do 7.83
„ maj-junij	7.86	7.87
„ jesen	7.91	7.92
Rž za pomlad	7.96	7.97
„ maj-junij	7.86	7.87
„ jesen	7.04	7.05
Tursica za maj-junij	5.45	5.47
„ juli-avgust	5.58	5.59
„ september-oktober	5.76	5.78
Oves za pomlad	6.77	6.78
„ maj-junij	6.88	6.89
„ jesen	5.88	6.89

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 7.53	do 7.54
„ maj	7.58	7.59
„ oktober	7.64	7.65
Rž za april	7.66	7.67
„ oktober	6.63	6.64
Oves za april	6.65	6.66
„ oktober	5.56	5.59
Koruzna za maj	5.18	5.19
„ julij	5.31	5.32

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7.65	do 8.15
„ južne žel.	7.58	8.25
Rž	7.85	8.10
Ječmen	7.80	8.25
„ ob Tisi	7.20	8.25
Koruzna ogerska	5.65	5.75
Činkvant	6.75	7.10
Oves srednji	6.90	6.00
Fižol	8.00	10.00

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

D.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v mm.
17	9 zveč.	733.4	6.8	sl. svzh.	del. jasno	
18	7. zjutr.	736.6	5.4	sl. jug	jasno	0.0
	2. popol.	737.4	11.3	p.m. svzh.	oblačno	

Srednja večerajšnja temperatura 4.9°, normale: 10.°

Umrli so:

16. aprila. Marija Rajeršič, zasebnica, 72 let, Karlovska cesta 2, bolezen na jetr.h. — Robert Aljančič, poštnega poduradnika sin, 10 mesecev, Emonska cesta 10, bronhitis. — Franc Vesel, blagajnika sin, 37/8 leta, Bleiweisova cesta 20, škrlatica.

Zahvala. 397 1-1

Za mnoge dokaze pristranskega sočutja mej boleznijo, kakor ob smrti našega dragega soproga, oziroma očeta, sina in brata, gospoda

Martina Dežela

trgovca, posestnika, peka in gostilničarja

ter za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku vsem, ki so prišli od blizu in daleč, kakor tudi darovateljem krasnih vencev, izrekamo tem potom iskreno zahvalo. Osobito se zahvaljujemo prečast. duhovščini, gospodom meščanom, ki so svetili, slavnim društvom: »Sokol«, požarna bramba in veterancem, zlasti pa pevskemu zboru za gniljive nagrobnice, sploh vsem, ki so pripomogli, da smo truplo dobrega rajncega na tako lep način izročili materi zemlji.

Idrija, dné 15. aprila 1901.

Žalujejoči ostali.

Glasovir je naprodaj

po nizki ceni, tudi proti mesečnemu poplačilu.

Več je izvedeti v Ljubljani, Pred škofijo štev. 17, 3. nadstr., ali pa pismeno pod M poste restante Ljubljana. 388 3-2

Sprejme se takoj v službo mladenič, ki želi postati

cerkovnik.

Tudi oni, ki je že do sedaj opravljal jednako službo, se sprejme. Dotičnik se lahko izveža v cerkveni glashi. — Prednost imajo krojači.

Pojasnila daje Matej Holmar, organist v Ribnici, Dolenjsko. 393 3-1

Dunajski borza.

Dne 18. aprila.	
Skupni državni dolg v notab.	98.35
Skupni državni dolg v srebru	98.—
Avstrijska zlata renta 4%	117.85
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	97.45
Ogerska zlata renta 4%	117.65
Ogerska kronska renta 4%, 200	92.95
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1682.—
Kreditne delnice, 160 gl.	701.—
London vista	240.20
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.65

20 mark	23.51
20 frankov (napoleonor)	19.08
Italijanski bankovci	90.55
C. kr. cekini	11.32

Dne 17. aprila.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gl.	182.—
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	169.50
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	207.—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.35
Tisne srečke 4%, 100 gl.	141.—
Dunavske vravnjavne srečke 5%	258.—

Andr. Hrastnik,

izdelovatelj orgelj

v Ljubljani, Kladezne ulice št. 20,

se priporoča prečast. duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom cerkv v umetno

izdelovanje raznovrstnih cerkvenih orgelj.

Ker sem bil 34 let kot poslodajca pri g. Gorsiču, izdelovatelju orgelj, in sem že v obče znan prečast. duhovščini po deželi, zatoraj se naadam, da prečast. duhovščina kot slavno občinstvo tudi meni svoje zaupanje nadalje izkaže. 403 1-1

Postrežba točna. — Cene nizke.

Dva delavca-krojača,

ki sta zmožna talarje in površnike dobro in zanesljivo izvrševati, se takoj sprejmeta v trajno delo.

Jakob Mikolič,

377 3-3 krojaški mojster, Rudolfovo.

Klobuke in slamnike

313 snaži in po novi šegi prenareja 7-4

C. Brilli, Resljeva cesta štev. 16.

Št. 13.038.

Razglas.

395 2-1

Občinski svet ljubljanski je dovolil tudi letos 600 K. v ta namen, da mestni magistrat pošlje primerno število ubožnih škrofuloznih otrok v morske kopeli v Gradež.

Mestni magistrat to oznanja s pristavkom, da je prošnje za občinske podpore v omejeno svrhu izročiti mu do 15. maja 1901 in v njih posebno naznaniti, ali bode bolnega otroka spremljal kdo domačih sam do Tržiča, ali ga bode treba tja poslati z najetim spremstvom.

Ozirati se bode mestnemu magistratu pri podelitvi v prvi vrsti na otroke, kateri imajo domovinsko pravico v Ljubljani.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.

dné 12. aprila 1901.

Ustanovljeno leta 1870. Izdelovalnica perila za gospode, dame in otroke

le iz blaga od B. Schroll-a, Graumann-a in Siegel-a.

Nikako manjvredno tovarniško, marveč najskrbneje domače delo.

Za izborna dela in najreelneje postrežbo jamči trdka

C. J. Hamann, Ljubljana, Mestni trg štev. 8,

Založnik perila raznih c. in kr. častniških uniform. zavodov.

Tu je v zalogi originalno dr. Gustav Jägerjevo volneno perilo, vsake vrste kopalno perilo, Pless-ovi, Hükel-ovi, Pichler-jevi klobuki iz dlake in lodna, najboljša v žokih, nogovcih, kravatih, moderoih in žepnih roboih, razno drugo modno in pleteno blago za gospode, dame in otroke itd. itd.

Lastna izdelovalnica predpasnikov, bluz, spodnjih kril, jutranjih in spalnih sukenj itd.

Cene so v primeri z dobroto blaga brez konkurence.

Ko bi se pripetilo, da bi kupce bil nezadovoljen s kakim pri meni kupljenim blagom, ga rad zamenjam ali pa na zahtevo vrnem denar. 1092 26-7

Za pomladno in poletno dobo

priporočam gospodarjem in kmetovalcem, kakor tudi raznim podjetnikom svojo veliko zalogo potrebnih za stavbe: portland- in roman-cement, železo za vezi, storje, traverze, železniške šine, okove za vrata in okna, trombe, cevi za vodovode, štedilnike (Sparherde).

Potem poljedelske stroje: slamoreznice, gepeljne, mlatilnice, fino izdelane, močne pluge, stroje za posnemanje smetane, stiskalnice za sadje, najnovejše trombe za gnojnice in drugo potrebno orodje za poljedelstvo.

Razno orodje za kovače, ključavničarje in mizarje.

Nagrobne križe, vlite kotle, jeklo za svedre, tehtnice in uteže, žimo,

morsko travo, kakor veliko izber v kuhinjski opravi itd. po jako nizkih cenah.

Fran Stupica,

232 30-7

trgovina z železnino in špecerijskim blagom,

Ljubljana,

Marije Terezije cesta štev. 1, poleg gostilne „pri Figovcu“.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tveganje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“

1., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, 1., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnici.